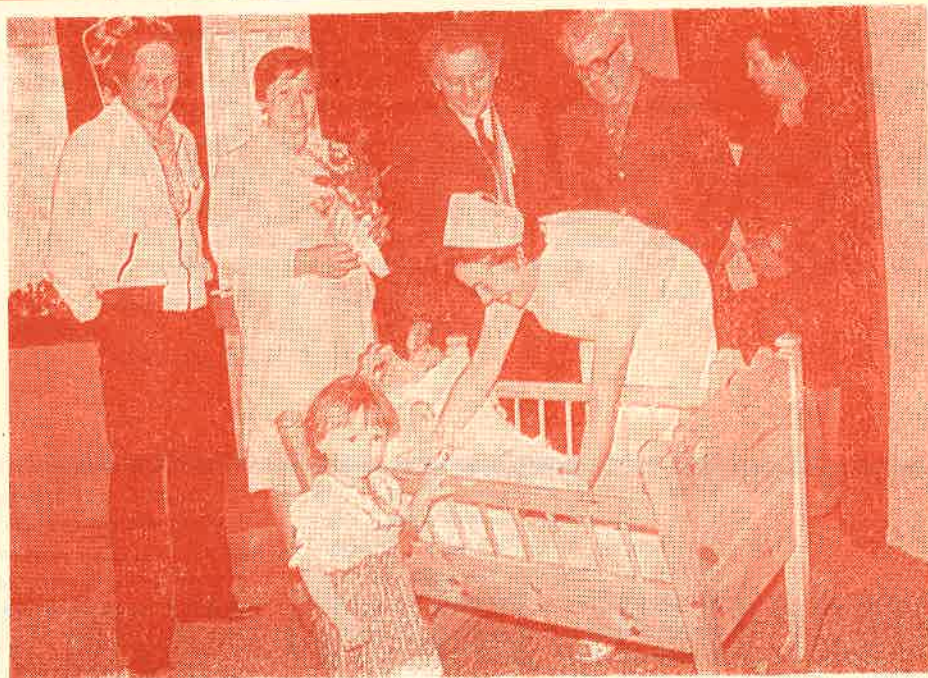

MÍSTNÍ
NÁRODNÍ
VÝBOR
V LITNI

KULTURNÍ ZPRAVODAJ

KVĚTEN - ČERVEN 1982

Vítáme tě občánku

Cestička do ŠKOLY

svedla do „naší“ liteňské školy 23. 5. 1982 nás všechny, kteří jsme ji opouštěli před 41 lety, v červnu 1941. Léta války, léta poválečného budování, životní cesty každého z nás, o tom všem bylo dost co si povědět. A k tomu nás svedlo setkání, setkání ve škole, která nám dala základy do života, která nás připravila na tehdejší velmi složitou cestu.

V hezkém sobotním ránu, aby nikdo nepřišel „po zazvonění,“ jsme se shromáždili před školou, zdravili se, líbali, vzájemně i poznávali a nechyběla ani slza v oku i když šlo o „žáky“ 56leté. Ve svém středu jsme přivítali naši milou a nám všem tak blízkou paní učitelku Marii SVOJITKOVOU, která přijala naše pozvání a do Litně přijela. Na její adresu a za její práci, zněla slova díky, uznání a úcty, kterou jsme si k ní i přes tak dlouhý čas zachovali. A pak vstup do školní bu-

dovy, prohlídka tříd, zařízení školy, jejího vybavení, které se na naše tehdejší poměry nedá ani přirovnat. Vzpomněli jsme i paní školnice, př. KASLOVÉ, která zvláště v zimě měla vždy zatopeno ve všech třídách, topilo se do kamen, aby ti, kteří přišli z okolních vesnic promoklí, se mohli usušit. Naposledy jsme vstoupili do třídy, z níž jsme před 41 léty odcházeli. Každý seděl na svém místě podle zasedacího pořádku a paní učitelka stála u tabule. Chyběli jen ti, k nimž byl čas neúprosný.

Se životem naší liteňské školy nás seznámil její dlouholetý ředitel, zasloužilý učitel soudruh Antonín FRANĚK, který nás navíc provedl i místním muzeem Svatopluka ČECHA. Patří mu za to náš velký a úpřímny dík, neboť si našel čas pro své staré žáky, kteří přišli zavzpomínat do školních lavic. Zazněl i veršík

*Cestička do školy po louce, po poli,
cestička do školy ušlapaná.*

*Když jsem tě šlapával, často jsem plakával,
sněhem jsi bývala zasypaná.*

Zazněl na adresu těch, kteří každodenně chodili pěšky do školy. Kolik to bylo kilometrů. Vašek Šinágl, deně z Krupné, Jirka Roztočil z Vinařic, chlupci ze Všeradic, Nesvačil, Podbrd, ale i ze Svinař a Halounů. Kolo, které je dnes samozřejmostí, bylo tenkrát přepychem. Řekli jsme si společně alespoň každý něco ze svého ži-

vota, ale protože to nebylo vše, padlo rozhodnutí, bez jakékoli melancholie, s optimismem, uspořádat příští setkání za dva roky, tedy v r. 1983 opět v naší liteňské škole. Poděkovat bychom chtěli i vedení restaurace „Ve Stínu lípy,“ které nám ochotně vyšlo vstříc a vytvořilo podmínky pro „dobré posezení.“ DK

JE TO JENOM DAREBÁCTVÍ

Vytvářet pěkné věci je radost. Většina našich občanů má tento pocit, když jde Litní po chodnicích kolem květinových záhonů, nových i starobylých, ale opravených. Kolik to bylo práce a starostí ale i nadšení, když se všechno to pěkné rodilo. Život se nezastavil, budujeme svou Liteň dál, ale jsme bohužel i svědky toho, jak jedinci naše dílo ničí.

Začíná to někde u drobných, většinou dětských rozpustilostí při čekání školní mládeže na příjezdy autobusů, či o polední přestávce na náměstí, v sadu Svatopluka Čecha nebo v zámeckém parku. Rozpustilostí, kterou nechávají dospělí bez napomenutí. A končí to třeba tím, že kdosi bez-trestně rozbije okna salla tereny a nebo postupně rozebere a ukradne chatu u koupaliště v Oboře, která měla sloužit především pionýrům jako ubytovna pro jejich život v přírodě.

Liteňská učňovská škola ukázala víc než dobrou vůli při opravě letohrádku v zámeckém parku. Nejenom že zajistila finanční prostředky na opravu salla tereny, ale i organizovala všechny práce. Národní výbor pomáhal, pomáhali liteňští řemeslníci a obětaví občané.

Nemůžeme dále trpět, aby někdo poškozoval naše společné dílo a vzácné stavitelské památky. Za pomoci bezpečnostních orgánů zesilujeme dozor nad ochranou celého parku, žádáme ředitele tří liteňských škol o spolupráci, prosíme občany, aby nám v tomto smyslu pomohli. Nejvíce však žádáme naši mládež i děti, všechny správné kluky i děvčata, aby nám pomáhali při zabraňování podobným jevům. Vždyť všechno to pěkné jsme v Litni stavěli a stavíme především pro mladou generaci.

Rada MNV Liteň

PŘÍSPĚVEK do KULTURNÍHO ZPRAVODAJE

V pátek 21. května jsem se zúčastnila koncertu berounské skupiny „Nezmaři“ v Čechovně. Tuto akci pořádalo KASS Lubor Liteň. Program byl velmi pěkně sestavený, s vtipným průvodním slovem. Skupina hrála písně zčásti známé od táborových ohňů a své vlastní skladby. Sólově zpívala s. Jana Veverková, profesorka pedagogické školy v Berouně. Z celého

večera bylo patrné s jakou chutí a nadšením tato amatérská skupina hraje. Účast na tomto večeru mě přinesla krásné zážitky a ráda bych se zúčastnila ještě dalších jejich vystoupení. Je pouze škoda, že byla tak malá účast z řad liteňských občanů, zejména mládeže.

Olga Skramužská

ZE STARÝCH KRONIK

Píše Ing. ZDENĚK ZDRŮBEK

B Ě L E Č

Asi kilometr východně od Vlenec leží v romanticky zvrásněném údolí vesnice, dnes místní část Litně, která nesla původně pojmenování „Běleč“. Stýká se zde několik vodotečí. Hlavní je Stříbrný potok a přítoky mu tvoří potůčky od Korna a z rybníčku od liteňské fary. Vody se spojují u mlýna do Stříbrného potoka. V okolí obce je několik pískoven a opuštěných malých kamenolomů. Katastr obce měřil 341 ha a před první světovou válkou dosáhl počet domů 46 s 240 usedlíky. Podle zaměstnání to byli rolníci (19), domkáři (8), živnostníci (3: hostinský, řezník, mlynář), železniční zřizenci (6) a ostatní.

V historii se Běleč připomíná už v roce 1333, kdy se píše o Miloslavu, Ješkovi a Václavu, bratřech z Bělče. Obdrželi právo aby, „všecky soudili, kromě vraždy, násilí a ohně.“ Ustanovia se zde k rychtář krčma, kovárna a ševcovna, dále lov koroptví zajců a ptáků.

V osadě bylo několik domů, jejichž držitelé byli v určitých dobách poddanými rozličného panstva z Litně, Lochovic nebo Svinař. Byla zde též manská tvrz hradu Karlštejna. Na dvorci seděl Petr Škopek z Litně a r. 1406 jeho dcera Markéta. Mikuláš Kfelíř ze Zakšova tu koupil dva dvory, jeden s částí vesnice od Jana Říteckého z Řitky, druhý od Jana a Jiřího bratří Koutských, oboje pak prodal r. 1487 Janu Jiskrovi z Platiště, který tu žil do r. 1494. Jeho nástupce Ješek ze Strojetic držel Běleč pouze dva roky, neboť od roku 1496 je uváděn Václav Šatný z Brodce. Delší čas tu přebýval jeho nástupce Zikmund Léva z Brozáněk, který ves koupil roku 1504 a bydlel zde s manželkou Annou ze Skuhrova. Odolen Pětipeský z Chyš a Egerberka prodal r. 1545 tvrz Běleč se dvorem za vesnici za 435 kop Šimonovi ze Šanova. Od něho ihned koupil zboží Bernart Bornan z Lauchu a od něho se stal majitelem Bělče od roku 1553 Václav Podhradský z Vlčí hory. Značný vliv zde měla královská moc, kterou uplatňoval zvláště karlštejnský purkrabí Šebestián Markvart z Hrádku, který r. 1554 koupil celou osadu pro krále výměnou za městečko Krásnou Horu. Druhou smluvní stranou byl zeman Podhorský z Vlčí Hory. Tím se stalo, že z původní tvrze byl udělán poplužní dvůr spravovaný karlštejnským purkrabstvím.

ZE STARÝCH KRONIK

V Berounské knize svědomí je zaznamenána zajímavá událost, která se týká Bělče:

„Jednoho dne r. 1571 v domě Martina Bolšanského v Berouně seděli Zeman hrnčič a Matouš Bavor pekař, opodál hověli si dva přespolní lidé sedláci. Vaněk Bložkovic z Bělče a Kříž z Tetína. Zeman hrnčič již podnapilý, ptal se Vaňka sedláka.“ „Koho máš za pána?“ Vaněk dlouho mlčel, až k opětovné otázce zvolal: „Co tobě po mém pánu?“ a bylo zle, že se sedlák opovážil se tykatí měšťanu. Zeman mu naspílal „hunflotů“ (Unflath) a jinak ho nepěkně ctil a Matouš Bavor vřel Vaňkovi pivo mezi oči. Hned se chytili Zeman a Vaněk a zametli sobě; Vaněk porazil soka a sedl naň, ale trefil mu prstem do úst. Přiběhl hospodář a sundal ho ze Zemana; ale v tom Vaněk křikl náhlou bolestí. Zeman mu prst uhryzl.“

Událost a především její příčina vrhá stín na tehdejší vztahy mezi měšťanskými a vesnickými lidmi. Rostoucí význam měšt přivodil, že relativně svobodní měšťané se nadřazovali nad sedláky, kteří žili v poddanství.

Nejvyššího významu dosáhla Běleč při sestavení stabilního katastru v r. 1840. Tehdy zahrnovala jako podřízené osady Krupnou, Poučnick a Klučice. Bylo to v době, kdy rychtářem byl Václav Mejstřík, konšelem Franz Ledvina. Jako sousedí jsou na listině z 15. 7. 1839 uvedeni Josef Sýkora a Václav Kusý. Tehdy měla Běleč 37 popisných objektů, Poučnick 11, Klučice 5 a Krupná 19. Obecní pastoušky byly ve Bělči v čp. 9, na Krupné v čp. 18, v Klučicích v čp. 5. V Poučnicku (dnešní polovina Karlštejna) byla v čp. 5 flusárna a v čp. 10 malý pivovar patřící vrchnosti. Na Krupné patřilo čp. 17 bez obytného domu, který se zřejmě již rozpadl, ještě v uvedeném r. 1839 Stokarovi von Bernkopf a dcerám Hedwig und Elisabeth. Ve Bělči bylo z uvedených 37 objektů 17 domkářů, 17 ¼ sedláků, jeden ¾ sedlák a jeden ¼ láník. V čp. 6 bývala v 17.—18. století dědičná dílna kolářů Zikánů. Nejvýznamnějším je čp. 10 — mlýn bělečský. Původně Korandův již na přelomu roku 1600. Na mlýně bylo mnoho závezků, daní, včetně „na tom gruntě od starodávna liteňskému chrámu přináležející železná kráva...“ Potom zde hospodařili čtyři Sojkové, ale r. 1761 se zde opět objevuje jméno Korandů. Převzaté po prabábě, ale havně též podle starobylého názvu mlýna. V roce 1785 Korandové mlýn prodávají a jelikož ani zde není zřejmě na růžích ustláno, mění mlýn často své majitele. Jeho stavba je však poctivá a proto se dochovala i jako obytné stavení do dnešních časů. Potvrzuje nám to mimo jiné i zápis z r. 1794, kterým si tehdejší mlynář nechal „prošacovati svou živnost skrze rychtáře krupenského Antonína Červenku, Tomáše Šmerala, mlynáře svinařského, Antonína Minařka, mistra tesařského a Václava Pelikána,“ kteří mlýn podrobně popsali a ocenili.

V liteňském muzeu se zachovala obecní kniha, ve které jsou zaznamenány úřední záležitosti. Uvádíme ty nejzajímavější, abychom si přiblížili atmosféru tehdejšího života vesničanů.

ZE
STARÝCH
KRONIK

ZE
STARÝCH
KRONIK

ZE
STARÝCH
KRONIK

Pokračování
příště

očátky amatérského LOUTKOVÉHO DIVADLA

V dobách, kdy profesionální marionetáři žebrovali u úřadů o povolení k činnosti a kodrcali se svými vozíky od štace k štaci, v těch dávných dobách první poloviny minulého století napadlo někoho, že loutkové divadlo by mohlo být i domácí zábavou pro děti a tak vzniklo rodinné loutkové divadlo. Tato domácí loutková divadla byla nejdříve dovážena ze zahraničí a později vyráběna po domácku. O jednom zajímavém divadle víme. To namaloval malíř Josef Mánes pro své mladší sourozence a navrhl i loutky, které podle jeho návrhů vyřezal jeho strýc. Divadlo bylo činné v letech 1839 — 1843. Bohužel potom vzalo za své při požáru sousední truhlárny.

Větší zájem vzbudilo loutkové divadlo v šedesátých letech minulého století. Byla to doba společenského oživení. V té době jsou zakládány spolky, pořádány výlety, společenské odpoledne, zábavy a kratochvíle. Proč nepřispět k obveselení a pobavení společnosti nějakou parodií na pimpláckou hrůzostrašnou komedii z repertoáru jarmarečního loutkáře. I skladatel Bedřich Smetana se rád podobně pobavil, o čemž svědčí předehra, kterou složil k loutkové hře „Doktor Faust“. Hra sedávala na silvestrovské zábavě v roce 1862. Protože hudba i hra měly zřejmě úspěch, skládá o rok později pro podobnou zábavu předehru k loutkové hře „Oldřich a Božena“.

Nakladatelství Vilímek v roce 1862 pohotově předkládá zájemcům o podobné kratochvíle dvousvazkové „Komedie a hry Matěje Kopeckého podle sepsání jeho syna Václava“. Dnes již víme, že většinu z nich Matěj Kopecký nejen nesložil, ale nikdy nehrál. Byla to práce vilímkových humoristů.

V té době však již někteří lidé přišli na to, že loutkové divadlo může být zábava docela ušlechtilá a může dát divákům více, než jenom chvíli potřeštěného veselí. Začala doba zakládání loutkářských souborů hrajících pro širší veřejnost. Tradiční marionetářský repertoár nebo parodie na něj se brzy vyčerpaly a tak se soubory musely samy snažit o obohacení svého fondu her. Na loutkové jeviště přichází dramatinizovaná lidová pohádka a tu a tam se objevuje i vlastní autorská tvorba.

Současně se v této době započal do dějin amatérského loutkového divadla i český malíř Mikoláš Aleš. V roce 1877 namaloval a vyrobil divadelko a loutky pro děti své bytné a později v roce 1891 vytvořil loutkové divadlo pro své vlastní děti. Namaloval také řadu kreseb s loutkářskou tematikou. Mimo jiné vytvořil i fiktivní podobiznu Matěje Kopeckého, která vstoupila do podvědomí národa jako prototyp lidového loutkáře minulého století.

Připomeneme si ještě jméno učitelky Ludmily Tesařové, která uvedla v roce 1885 loutky do mateřské školy jako výchovně zábavný prostředek. Jak všichni víme, loutky v mateřských školách zdomácněly a stále přinášejí dětem poučení a zábavu.

Během jednoho století se z mlhavých začátků vytvořila početná základna mnoha činných souborů se stovkami členů, kteří v roce 1903 uspořádali 1. sjezd českých loutkářů.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ.

UPOZORNĚNÍ OBČANŮM

Drobné provozovny MNV v Litni upozorňují všechny občany, že s platností od 1. května 1982 se mění v pískovně DP MNV prodejní doba, a to následovně: pátek od 8 do 17 hodin, v sobotu od 8 do 17 hodin. Odběr písku je nutno uskutečnit pouze ve stanovené prodejní době. Cena písku zůstává nezměněna — tj. 15,— Kčs / 1 m³.

Víte, že... Víte, že...

V měsíci březnu nově zvolený předseda Svazu českých spisovatelů, básník Ivan SKÁLA prožil svá dětská léta v Litni. Shodou okolností byl i jeho otec tak jako otec básníka Svatopluka Čecha nějaký čas správcem velkostatku v Litni. Před časem na jednom ze sjezdů BSP s ním hovořila s. Sysalová. Připomínala tehdy básníkovi, jak mu všechny děti dělníků záviděli překrásnou koloběžku. Kdoví, možná, že po letech bude v Litni zřízeno muzeum Ivana Skály, básníka, v jehož verších zní vyznání lásky k rodné zemi i k jejímu lidu.

Přesto, že je otevřena pro nutné opravy Čechovny jen síň Svatopluka Čecha, navštívilo již letos do 10. června naše muzeum přes 200 návštěvníků. Všichni se těší, až bude celá nově upravená expozice muzea zpřístupněna. Návštěvníkům se líbila i krásná výstava fotografií.

28. května 1982 poprvé v Litni byl uspořádán v naší obci kulturní večer pro důchodce. Občané si od srdce zazpívali s dudáckou kapelou, viděli zásluhu s. Hanla grotesku a filmový záznam z liteňského pionýrského tábora. Velmi milé bylo vystoupení dětí z mateřské školy i dětí z tanečního a rytmického kroužku pod vedením s. uč. Jiřiny Bergerové. Při této příležitosti jsme se rozloučili s dlouholetou liteňskou občankou s. učitelkou Annou Ticháčkovou, která byla pohřbena daleko od Litně ve Švihově u Klatov. O dobré pohostění a celý program se postaraly členky ČSŽ se Svazem invalidů. Škoda, že nepřišli všichni důchodci.

V neděli dne 13. června 1982 bylo v nově upravené obřadní síni na MNV v Litni přivítáno mezi liteňské občany 13 chlapčků a hoříček. Ti nejmladší byli prvně polozeni do nově vyřezávané kolebky.

Jinak však patří poděkování vedení Státního statku v Litni všem brigádníkům jednak z Mysliveckého sdružení v Litni, učňům našeho odborného učiliště za pomoc při sběru kamene. Velký dík patří ženám za pomoc při ošetřování cukrovky. Vždyť brigádnice z Litně, Bělče, ale i z Korna okopaly letos více než 30 ha cukrovky. Do uzávěrky listů t. j. do 10. června usušili a odprodali naši občané Státnímu statku již na 30 centů sena. Věříme, že je budou další obětavci následovat.

Jen by měli občané udržovat zeleň v krásném zámeckém parku i jinde a ne ji ničit zbytečným prořezáváním a vytvářet si přes upravený trávník nové cestičky. Také pěšiny a cesty přes zasetá pole nesvědčí zrovna ve prospěch našich občanů. Pěstovat domácí zvířectvo, to ano, vždyť loňského roku odevzdali naši spoluobčané 238 králíků o celkové váze 684 kg. Dostali za ně 12 271 Kčs a zpětně odkoupili 1 368 kg obilí. A to nepočítáme stovky odevzdaných koček a králíky zabité pro domácí potřebu. K obživě králíků by však měli občané využívat seno a trávu ze struh kolem cest a silnic a z nepřístupných ploch a ne chodit, jak se dříve říkalo na jetel „na panské“ a neb do polí pouštět slepice a další domácí zvířata. Takoví nesvědomití občané ujíždají tak z našeho společného krajíce.

V úterý dne 8. června 1982 v odpoledních hodinách uspořádala ZDŠ v Litni Mezinárodní dětský den na hřišti sokolovny. Za pěkného počasí děti prováděly různé závodivé hry a soutěže. Ti nejlepší byli odměněni sladkostmi. Ještě jednu akci k MDD budou pořádát v měsíci červnu liteňští požárníci.

KOPANÁ

Opět vítězství v zimním turnaji pořádaném VFS — OV ČSTV v Berouně

Naše družstvo kopané se po jednoroční přestávce stalo znovu vítězem zimního turnaje v kopané. Celým turnajem prošlo bez porážky a dovedlo do úspěšného konce i finálový zápas s Chrutenicemi. Putovní pohár a finanční odměnu 600 Kčs předal našemu mužstvu za OV ČSTV v Berouně s. Kubíček. Pro úplnost uvádíme přehled výsledků a úspěšné střelce.

Zdice — Liteň 1:3 (0:2) Hájek, Uhřík, Vondráček
Liteň — Osov 9:2 (2:2) Samec 3, Uhřík 3, Štágl, Eliášek V. a Hájek
Neumětely — Liteň 0:6 (0:2) Samec, Hájek, Eliášek V., Uhřík, Včelíčka a Eliášek J.
Liteň — Tmaň 6:0 (1:0) Eliášek V. 2, Uhřík, Vondráček, Samec a Štágl
Lochovice — Liteň 3:4 (2:3) Uhřík 2, Krbec, Eliášek V.

Semifinále:

Liteň — Hořovice B 4:1 (3:0) Uhřík 2, Eliášek J. a Štágl

Finále:

Liteň — Chrutenice 2:0 (1:0) Eliášek V. a Samec

Mistrovská utkání:

Lochovice — Liteň 2:4 (1:2) Dimitrov, Hájek Uhřík a Eliášek J.
Liteň — Drozdov 0:0 (0:0)
Zaječov — Liteň 2:1 (1:1) Samec
Liteň — Hořovice B 1:2 (1:1) Eliášek V.
Podluhy — Liteň 3:1 (1:1) Samec
Liteň — Všeradice 1:1 (1:0) Vondráček
Tlustice — Liteň 3:1 (1:1) Stuchlík
Liteň — Hudlice 3:2 (1:2) Vondráček, Uhřík, Stuchlík
Zdice — Liteň 0:1 (0:0) Štágl
Liteň — Neumětely 1:2 (1:1) Ulm.
EZ Beroun — Liteň 4:4 (2:4) Uhřík 3, Štágl.
Liteň — Broumy 1:2 (0:0) Uhřík
Liteň — Jáchymov 4:2 (2:2) Ulm 2, Dimitrov, Krbec
Pavel Vostárek, vedoucí mužstva

Z DĚTSKÉHO DNE V LITNI 1982

● **PODEKOVÁNÍ.** Děkuji všem přátelům a známým, kteří se přišli v Praze - Strašnicích rozloučit na poslední cestě s mojí manželkou **Alžbětou Münzbergerovou**. Rovněž děkuji za květinové dary a s. Fraňkové a zástupci závodu Tiba Beroun za poslední rozloučení.
Jaroslav Münzberger